

**Праця осіб з інвалідністю.** Після періоду непрацездатності працівник має право повернутись на попередню роботу. Якщо роботодавець не може надати працівнику роботу, яка йому рекомендована лікарем, то працівник підлягає звільненню за згодою робітничої ради (ст. 41). Вихідна допомога у такому разі буде вдвічі більша звичайної. Вирішення спорів між працівником і роботодавцем здійснюється лікарем.

**Висновки.** Трудовий акт Хорватії містить процедурні норми, що уможливають реалізацію передбачених гарантій для особливих категорій працівників. Це стосується повноважень інспекції праці, прав робочих рад, а також особливостей тих чи інших видів трудових договорів (включаючи перелік їх умов). Захисту неповнолітніх має сприяти право профспілок ініціювати обстеження умов їх праці. Увага до осіб з інвалідністю та працівників з тривалим стажем теж є перевагою Акта. Вірним видається встановлення додаткових вимог до підприємств, де зайнято понад 20 осіб.

УДК 349.2

## СУБ'ЄКТИ ПРАВА НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

**Корнілова О. В.,**

*аспірантка Національного університету  
«Одеська юридична академія»*

Право на надання медичної допомоги є комплексною системою, яка включає права громадян, закріплені у нормах національного законодавства. Однією із специфічних ознак суспільних відносин, що регулюються зазначеними вище нормами, є те, що вони виникають, існують і розвиваються переважно з приводу особистих немайнових благ людини – її життя і здоров'я.

Одним із важливих теоретичних та практичних питань у науці є визначення кола осіб, які реалізують право на медичну допомогу. Детальну увагу приділяли даній проблематиці у свої наукових працях такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: С. В. Агієвець, В. С. Віткова, В. А. Дроздова, Д. М. Кутузова, Є. Н. Маслов, О. Є. Мачульська, М. І. Пасько, О. О. Прасов, І. Я. Сенюта, Р. О. Стефанчук, С. Г. Стеценко, О. В. Темченко та ін. Наукові розробки вчених актуальні й досі, проте сформульовані ними теоретичні положення щодо визначення і характеристики кола осіб, яким надається право на медичну допомогу, потребують уточнення відповідно до оновленого законодавства.

Коло суб'єктів права на медичну допомогу більшістю вчених, зазвичай, зазначається у визначенні поняття даного права.

Наприклад, С. В. Агієвець у поняття права на медичну допомогу включає сукупність закріплених у законодавстві повноважень, які забезпечують лише громадянину можливість отримання у разі звернення до медичного закладу кваліфікованого лікування та медико-соціального обслуговування, вибору закладу кваліфікованого лікування та медико-соціального обслуговування, вибір закладу охорони здоров'я при реалізації даного права, а також можливість вимагати захисту у випадку його порушення<sup>1</sup>.

На нашу думку, не можна обмежувати коло осіб, яким надається право на медичну допомогу, тільки громадянами, адже поза межами цього кола залишаються іноземці та особи без громадянства, внутрішньо переміщені особи. Визнання суб'єктами права на медичну допомогу тільки громадян України суперечить частині першій ст. 49 Конституції України, відповідно до якої кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

В. С. Віткова також не розділяє точку зору щодо звуження кола суб'єктів конституційного права на медичну допомогу лише до громадян і звертає увагу на те, що це суперечить таким міжнародним договорам, як Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 року, Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року тощо. Більше того, у невідкладних випадках, за наявності реальної загрози життю фізичної особи, медична допомога надається без згоди фізичної особи або її батьків (усиновлювачів), опікуна, піклувальника<sup>2</sup>.

Зокрема, стаття 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 року<sup>3</sup> передбачає право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я. У Пакті зазначено, що для реалізації цього права необхідно зобов'язати держави-учасниці створити умови, які б забезпечували всім медичну допомогу і медичний догляд у разі хвороби.

У статті 13 Європейської соціальної хартії (переглянутої) від

---

<sup>1</sup> Агієвець С. В. Медицинское право: Учеб. пособие. Гродно: ГрГУ, 2003. С. 15.

<sup>2</sup> Віткова В.С. Конституційне право на медичну допомогу та його юридичне забезпечення в Україні: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право. Ужгород, 2017. С. 12.

<sup>3</sup> Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2002. № 2.

03 травня 1996 року<sup>1</sup> закріплюється право на соціальну та медичну допомогу. Відповідно до частини першої зазначеної статті Сторони зобов'язуються забезпечити, щоб будь-якій малозабезпеченій особі, яка не спроможна отримати достатніх коштів або завдяки своїм власним зусиллям, або з інших джерел, зокрема за рахунок допомоги по соціальному забезпеченню, надавалась належна допомога, а у випадку захворювання забезпечувався догляд, якого вимагає стан її здоров'я.

О. О. Прасов відзначає, що суб'єктами права на медичну допомогу в Україні є її громадяни, іноземці та особи без громадянства, в тому числі бездомні громадяни і безпритульні діти, які можуть отримати медичну допомогу в спеціальних соціальних закладах, діяльність яких спрямована на допомогу цій категорії населення України, її підтримку та реінтеграцію, під час соціального патрулювання і в закладах охорони здоров'я<sup>2</sup>. Отже, серед суб'єктів права на медичну допомогу вчений звертає окрему увагу на бездомних громадян і безпритульних дітей.

Загальноновизнаним є той факт, що для того, щоб стати суб'єктом (учасником) будь-яких правовідносин, потрібно бути суб'єктом права, тобто мати правосуб'єктність (правоздатність, дієздатність, деліктоздатність).

За цивільним законодавством України право на медичну допомогу мають усі без винятку фізичні особи. Відповідно до частини першої ст. 284 Цивільного кодексу України фізична особа має право на надання їй медичної допомоги. Згідно з частиною другою зазначеної статті фізична особа, якій виповнилося 14 років і яка звернулася за наданням їй медичної допомоги, має право на вибір лікаря й вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій. Надання медичної допомоги особі, яка досягла 14 років, здійснюється за її згодою. Варто зазначити, що згода батьків на надання медичної допомоги особам у віці від 14 до 18 років або особам, яких суд визнав обмежено дієздатними, не має юридичного значення.

Слід також зазначити, що у випадках надання невідкладної медичної допомоги, а також при лікуванні пацієнта з обмеженою дієздатністю (кома, параліч, порушення свідомості) умови і вимоги до пацієнта як суб'єкта права на медичну допомогу змінюються.

---

<sup>1</sup> Європейська соціальна хартія (переглянута) (Страсбург, 3 травня 1996 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 12. Ст. 51.

<sup>2</sup> Прасов О.О. Право на медичну допомогу та його здійснення: автор. дис. ...к-та юрид. наук: 12.00.03 - цивільне право і цивільний процес, сімейне право, міжнародне приватне право. Харків, 2007. С. 3.

Так, згідно з пунктом 2 статті 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я, у невідкладних випадках, коли існує реальна загроза життю хворого, згода хворого або його законних представників на медичне втручання не потрібна.

Отже, суб'єктом права на медичну допомогу є фізична особа незалежно від її громадянського стану (громадяни України, іноземці та особи без громадянства) та соціального статусу (внутрішньо переміщені особи, малозабезпечені особи, бездомні громадяни та безпритульні діти тощо).

УДК 349.2

### **ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ОБТЯЖУЮЧИХ ТА ПОМ'ЯКШУЮЧИХ ОБСТАВИН ВЧИНЕННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОСТУПКУ**

*Подорожній А.Ю.,  
викладач кафедри правового  
забезпечення господарської діяльності  
Харківського національного університету  
внутрішніх справ*

Аналіз норм чинного законодавства України, яке визначає правові засади притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності, дає можливість констатувати той факт, що в ньому існує чимала кількість прогалин. Варто відзначити, що наявність прогалин у чинному законодавстві, в тому числі і тому, що визначає правові засади притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності, є явищем хоча і негативним, однак водночас воно є можливим і неминучим, як із суб'єктивної, так і об'єктивної точки зору. Так, відзначаючи конкретні недоліки правового регулювання притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності, окрему увагу слід приділити тому, що в нормах чинного КЗпП відсутні положення, які б визначали пом'якшуючі та обтяжуючі обставини здійснення дисциплінарного проступку. Зазначене, беззаперечно, потребує негайного усунення шляхом внесення відповідних змін до законодавства.

На нашу думку, пом'якшуючі обставини – це встановлені в ході службового розслідування відомості, які свідчать про менший ступінь вчиненого дисциплінарного проступку, що, у свою чергу, дають підстави для застосування до нього більш м'якого дисциплінарного стягнення. Пом'якшення покарання може відбуватися в межах одного виду покарання чи ж у обранні іншого, більш